

Данильченко Т.В.

Академія Державної пенітенціарної служби

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ОСОБИСТІСНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПСИХОЛОГІВ УВП ТА СІЗО

У статті йдеться про психологічні характеристики особистості, які сприяють переживанню особистісного благополуччя психологами УВП і СІЗО. Особистісне благополуччя розглядається як екзистенційний мультиконцепт, що відображає баланс між пошуком суб'єктом задоволення (позитивних емоцій) в різних життєвих сферах (згідно з імпліцитною концепцією благополуччя) та розкриттям особистісного потенціалу й досягненням гармонії між внутрішнім і зовнішнім світом на основі базових емоційних характеристик особистості і позитивних рис характеру.

У дослідженні взяли участь психологи установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС усіх регіонів України та психологи відділів (секторів) із роботи з персоналом цих організацій. Усього – 107 осіб (43,9% чоловіків та 56,1% жінок). У процесі кластерного аналізу показників суб'єктивного, соціального і психологічного благополуччя виокремлено чотири групи за рівнем переживання особистісного благополуччя: неблагополучні – 19 осіб; особистісне благополуччя нижче за середнє – 38 осіб; вище за середнє – 28 осіб; із високим рівнем благополуччя – 20 осіб.

Виявлено психологічні чинники особистісного благополуччя. Переживанню евдемонічного благополуччя сприяє відсутність фіксації на травматичному досвіді і спрямованість на майбутнє (знижена часова перспектива негативного минулого та фаталістичного теперішнього), а також довіра до себе (самостійність, цінність власного «Я»). Чинниками суб'єктивного соціального благополуччя є відсутність негативного досвіду в особистій історії, значущість доброти як індивідуальної цінності, віра у контроль над подіями власного життя та емоціями, а також у можливість задоволення власних потреб. Для переживання суб'єктивного (гедоністичного) благополуччя важливими є віра в сприяння з боку світу (особиста удачливість) та конформність як стримування дій і прагнень, що можуть зашкодити іншим, а також віра в те, що життям людини управляє вона сама.

Ключові слова: особистісне благополуччя, суб'єктивне благополуччя, суб'єктивне соціальне благополуччя, психологічне благополуччя, психологи установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.

Постановка проблеми. Благополуччя особистості за останні десятиріччя стало предметом як побутового інтересу, так і наукової уваги, а також метою державної політики. З'ясовуючи чинники благополуччя, дослідники виявили їх своєрідність для різних вікових та професійних категорій. Практичний запит щодо попередження професійного вигорання психологів зумовив постановку питання про благополуччя професіоналів у цій сфері. Здебільшого це стосувалося психологів закладів освіти, а також організаційних психологів. Однак одна категорія психологів виявилася соціально «невидимою» – психологів, що працюють в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах і працюють з ув'язненими та засудженими. Своєрідне замовчування соціальних проблем призвело до обмеженого вивчення стигматизованих груп (безробітних, засуджених, наркоманів). У цю ж категорію потрапили і фахівці-психо-

логи, що з ними працюють. Ця розвідка має на меті заповнити цю прогалину.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковий обіг поняття «особистісне благополуччя» запровадили російські дослідники Н.А. Батурін, С.А. Башкатов, Н.В. Гафарова. Вони вважали, що цей феномен – це «специфічне поєднання властивостей темпераменту, особистості й позитивних рис характеру, що забезпечують людині умови для того, щоб робити позитивні вчинки, мати благополучні міжособистісні стосунки, глобальне позитивне ставлення до себе і світу» [1, с. 7]. У вітчизняній психології теоретичне обґрунтування цього концепту дала Н.В. Волинець, яка особистісне благополуччя визначила як «інтегральну рефлексивну оцінку суб'єктом якості власного життя і життєдіяльності загалом» [2, с. 2]. Особистісне благополуччя – узагальнювальне поняття для феноменів, якими позначають оптимальне функціонування людини в різних сферах,

його складниками є суб'єктивне (афективне, гедоністичне, емоційно-особистісне), психологічне (евдемонічне) та соціальне благополуччя.

Особистісне благополуччя розглядається як екзистенційний мультиконцепт, що відображає баланс між пошуком суб'єктом задоволення (позитивних емоцій) в різних життєвих сферах (згідно з імпліцитною концепцією благополуччя) та розкриттям особистісного потенціалу й досягненням гармонії між внутрішнім і зовнішнім світом на основі базових емоційних характеристик особистості й позитивних рис характеру [4].

Об'єктом вивчення благополуччя професійних груп найчастіше стають педагоги та військові. Зокрема, вивчається психоемоційний стан та психічне здоров'я військовослужбовців, що повернулися із зони АТО [8; 9; 14], персоналу Державної прикордонної служби [2]. Вивченню благополуччя педагогів присвячені роботи С.В. Олексенко [11], А.С. Харченко [15].

Самі психологи, їх психологічний стан (окрім професійного вигорання) рідко стають предметом психологічного аналізу. Психологи, що працюють в установах виконання покарань, є «невидимими», принаймні ми не змогли знайти вітчизняних досліджень, спрямованих на вивчення саме цієї категорії.

Незважаючи на широку палітру досліджень, присвячених виявленню чинників благополуччя в різних методологічних підходах (суб'єктивне, психологічне, емоційно-особистісне благополуччя), з'ясовуються узагальнені параметри повсякденного буття людини, тоді як специфічні категорії (професійні, гендерні, вікові тощо) представлені обмежено.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення психологічних чинників особистісного благополуччя психологів, що працюють у системі установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.

Методи дослідження. Для вимірювання особистісного благополуччя використані такі методики, як: Шкала суб'єктивного соціального благополуччя [3]; Шкала задоволеності життям Е. Динера (SWLS – Satisfaction with Life Scale, в адаптації Д.О. Леонтьєва та Є.М. Осіна [12]); Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф в адаптації Л.В. Жуковської, Є.Г. Трошихіної [5]. Як психологічні чинники розглядалися базові соціальні уявлення (Шкала базисних переконань Р. Янов-Бульман в адаптації О.С. Кравцової [13]), довіра до людей (Шкала міжособистісної (соціальної) довіри Дж.Б. Роттера в адаптації С.Г. Достовалова), уявлення про життєвий час (Опитувальник часової перспективи Ф. Зімбардо в адаптації А.І. Сирцової, О.В. Мітіної [10]), ціннісні орієнтації

(Опитувальник цінностей Ш. Шварца в адаптації В.Н. Карандашева [7]). Математико-статистична обробка результатів здійснювалась за допомогою пакета комп'ютерних програм SPSS Statistica 22.0.

Емпірична база дослідження. У дослідженні взяли участь психологи установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС усіх регіонів України та психологи відділів (секторів) із роботи з персоналом цих організацій. Усього – 107 осіб (43,9% чоловіків та 56,1% жінок). Середній вік – 28,7 років. Абсолютна більшість (99%) мають вищу освіту. Стаж роботи становить від 1 до 14 років.

Виклад основного результату дослідження. Для вивчення впливу психологічних характеристик на параметри особистісного благополуччя здійснено лінійний регресійний аналіз, де залежною змінною були почергово показники особистісного благополуччя, а незалежними – параметри ціннісно-сислової сфери, базисні переконання та уявлення про часові перспективи (рис. 1). Так, у процесі покрокової множинної регресії ($R^2=0,521$) самостійність як цінність виявилася найбільш важливою змінною в рівнянні і пояснила приблизно 30,2% дисперсії психологічного благополуччя ($\beta=0,370$, $p\leq 0,01$; β – стандартизований коефіцієнт регресії). Ці результати цілком очікувані, оскільки, на думку К. Ріфф, що розділяє погляди Е. Десі і Р. Райяна з їхньою теорією самодетермінації, автономія (як параметр психологічного благополуччя) виявляється в здатності протистояти соціальному тиску, саморегуляції та орієнтації на власні стандарти оцінки [19].

Негативне минуле було другою змінною і пояснило додаткові 13,7% ($\beta=-0,354$, $p\leq 0,01$). Майбутнє виступало третьою змінною ($\beta=0,292$, $p\leq 0,01$) і пояснювало 7,4%. Сьогодні тривають дискусії щодо найбільш оптимальної часової перспективи для переживання благополуччя. Щодо цього науковці так і не дійшли згоди. Так, одна частина дослідників (І. Бонівелл) стверджують, що найбільш сприятливою для досягнення благополуччя є орієнтація на майбутнє. Однак ця орієнтація обмежує час, що відводиться людиною на задоволення власних потреб у теперішньому. Інші дослідники (А. Маслоу, М. Чік-сентміхайї, Ф. Зімбардо) дотримуються думки, що найбільш важливою є орієнтація на теперішнє, підкреслюючи цінність життя «тут і зараз», але в такому разі менше враховуються віддалені наслідки дій [6]. Є й третя позиція, що найбільше сприяє переживанню благополуччя загалом, орієнтації на позитивне минуле, але й вона, на думку дослідників, не позбавлена таких недоліків, як надмірний консерватизм та обережність [16].

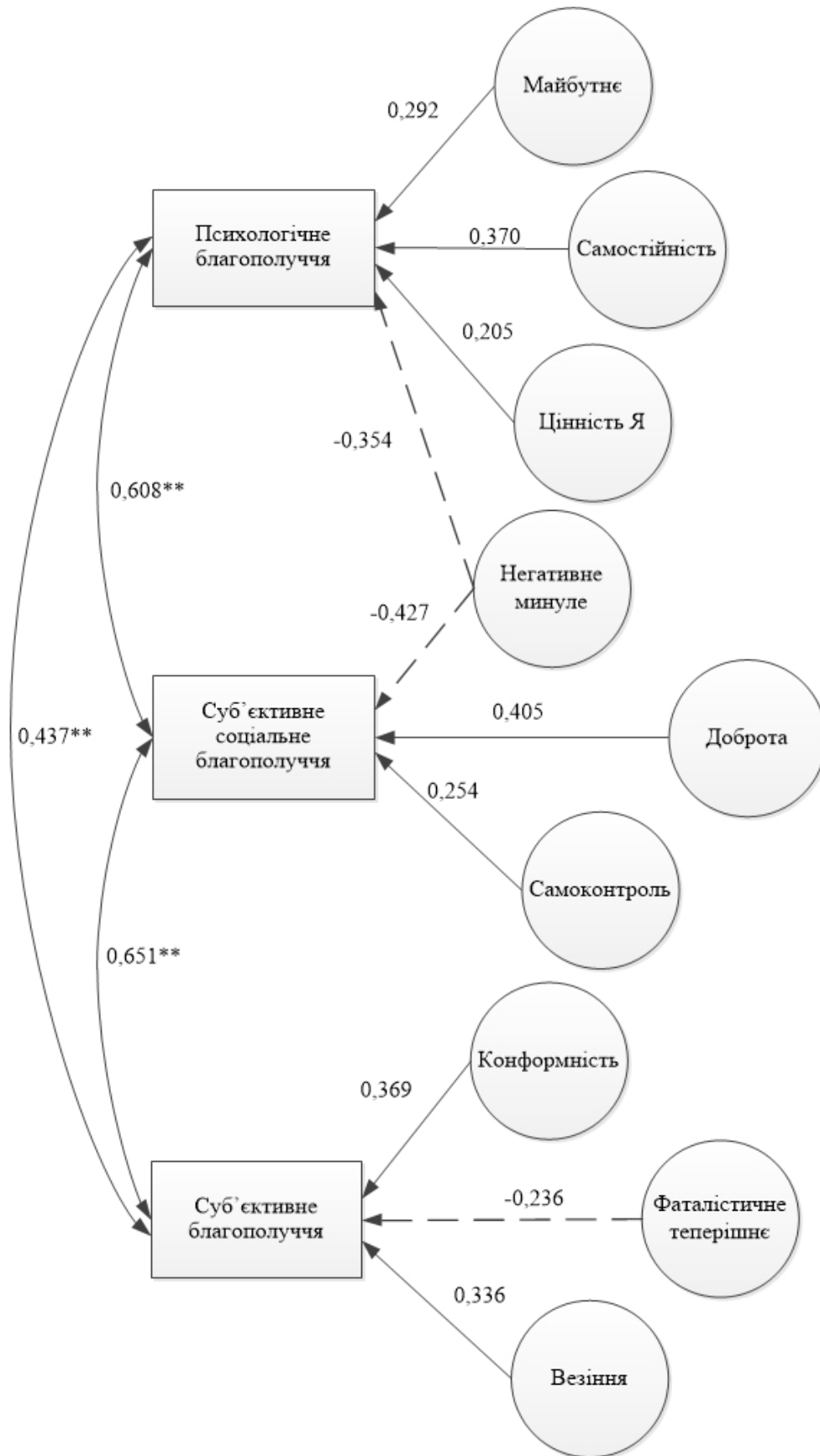

Рис. 1. Психологічні чинники особистісного благополуччя психологів УВП та СІЗО

Цікаво, що за нашими результатами більш важливим для переживання психологічного благополуччя є відсутність травматичного досвіду, а не наявність позитивних спогадів.

Під час побудови регресійної моделі суб'єктивного соціального благополуччя ($R^2=0,487$) найбільш важливою змінною виявилася доброта, що пояснила 24,0% дисперсії ($\beta=0,405, p\leq 0,001$). Ми припускали, що більш важливою для благополуччя буде значущість універсалізму як турботи про потреби групи (незнайомих) людей. Однак виявлено вплив саме доброти як турботи про благополуччя близьких людей. Імовірно, психологи, які працюють в установах виконання покарань, прагнуть концентруватися на благополуччі людей, із якими вони перебувають в особистих контактах, тоді як спілкування із засудженими сприймають як професійний обов'язок. Другим за значущістю було негативне минуле (21,4% дисперсії, $\beta=0,427, p\leq 0,001$), а на останньому місці – самоконтроль (5,5% дисперсії, $\beta=0,254, p\leq 0,01$). Відчуття контролю над подіями, що відбуваються в нашому житті, є важливим критерієм оцінки самоефективності.

У процесі вивчення впливу окремих психологічних характеристик на переживання суб'єктивного благополуччя були отримані такі дані ($R^2=0,331$). На першому місці – везіння (18,2% дисперсії, $\beta=0,336, p\leq 0,001$) як ступінь вдачі і сприятливості світу, на другому – конформність (10,8% дисперсії, $\beta=0,369, p\leq 0,001$), на останньому – фаталістичне теперішнє (4,1% дисперсії, $\beta=-0,216, p\leq 0,05$). Дуже цікавим, на нашу думку, є вплив на характер афектів конформності. Зазначимо, що в методиці Шварца, на відміну від традиційного трактування конформності як пристосовницького прийняття готових стандартів у поведінці, вона описується як «стримування дій і прагнень, що можуть зашкодити іншим і не відповідають соціальним очікуванням» [7, с. 27].

Очевидно, що в такому ракурсі конформність є критерієм ефективності професійної діяльності психологів УВП та СІЗО і не може не впливати на емоційний стан.

На другому етапі дослідження здійснено кластерний аналіз (метод k-середніх) загальних показників суб'єктивного, соціального і психологічного благополуччя, в процесі якого виокремлено чотири типи переживання особистісного благополуччя. Перший кластер (19 осіб) об'єднав тих респондентів, які мали низький рівень особистісного благополуччя (умовно можемо позначити їх як «неблагополучні»). Другий кластер (38 осіб) об'єднав респондентів із рівнем особистісного благополуччя нижчим за середній, а третій (28 осіб) – із вищим за середній. «Високоблагополучних» (4 кластер) виявилось 20 осіб (табл. 1).

У процесі порівняння психологічних характеристик у контрастних групах були зафіксовані такі тенденції. Не було виявлено статистично значущих відмінностей за стажем роботи, а також за розподілом за статтю та професійним статусом (званням). Хоча зазначимо, що жінки оцінюють вище свій рівень благополуччя [17]. Ця тенденція знайшла відображення і в нашому дослідженні, однак не отримала статистичного підтвердження. Також не було виявлено відмінностей за рівнем соціальної довіри. Імовірно, більшість працівників установ виконання покарань мають не дуже позитивні уявлення про людську природу.

Кожна людина для пояснення процесів, що відбувається навколо неї й у суб'єктивному світі, конструює «теорію реальності» (відповідно для емоційного реагування на ці процеси) [18]. У неї входить теорія власного «Я», теорія навколишнього світу (доброзичливого або небезпечного) та теорія відносин між «Я» та світом. Тому для діагностики суб'єктивного уявлення про себе і світ була використана Шкала базисних переконань (табл. 2).

Таблиця 1

Розподіл респондентів за групами особистісного благополуччя (М)*

	Низький рівень благополуччя	Нижче за середній рівень благополуччя	Вище за середній рівень благополуччя	Високий рівень благополуччя
	19 осіб	38 осіб	28 осіб	20 осіб
Суб'єктивне (гедоністичне) благополуччя	17,05	21,13	26,68	28,85
Психологічне (евдемонічне) благополуччя	167,26 (3 стенайни)	189,82 (5 стенайнів)	203,26 (7 стенайнів)	222,55 (8 стенайнів)
Суб'єктивне соціальне благополуччя	89,63 (3 стени)	119,84 (6 стени)	136,43 (8 стени)	148,20 (9 стени)

* рівень статистичної значущості відмінностей між усіма показниками $p\leq 0,01$

У теорії базисних переконань Р. Янов-Бульман самоцінність («Я гарна людина»), самоконтроль і везіння описують як більш узагальнене переконання в цінності власного «Я» [13]. Чинником особистісного благополуччя є базове прийняття себе. Виявлено статистично значущі відмінності між групами з найвищим і найнижчим рівнем благополуччя щодо цінності власного «Я». Важливо зазначити, що розуміння власної цінності є умовою розвитку особистісного потенціалу, тому відображається на переживанні психологічного благополуччя.

Серед ціннісних орієнтацій найбільш суттєві відмінності між групами з найбільшим і найменшим рівнем особистісного благополуччя були виявлені стосовно самостійності, конформності і доброти. Ці параметри стосуються самотрансцендентності – виходу за межі виконання значущої дії, моральності. Таким чином, благополуччя зберігають ті психологи УВП та СІЗО, які вбачають моральний сенс у своїй

роботі і вірять у її ефективність незалежно від особистого досвіду. У такому контексті очікуваними були б відмінності за універсалізмом (терпимість і захист благополуччя всіх людей), однак статистично достовірних відмінностей виявлено не було, а цінність універсалізму має дещо нижчий статус у групі з високим рівнем благополуччя.

За рейтингом цінностей також є відмінності. Так, у групі «високоблагополучних» найбільш значущими були самостійність, доброта і гедонізм, тоді як у групі «неблагополучних» вищі щаблі рейтингу посідали досягнення, гедонізм, безпека – цінності притаманні орієнтації на самоствердження. Загалом, можемо зробити висновок, що для «благополучних» психологів більше характерні альтруїстичні орієнтації, тоді як особи, орієнтовані на самоствердження, переживають незадоволення його результатами, що і відбивається на емоційному стані (суб'єктивному благополуччі).

Таблиця 2

Відмінності психологів із різним рівнем особистісного благополуччя за психологічними характеристиками

	р	Низький рівень благополуччя	Нижче за середній рівень благополуччя	Вище за середній рівень благополуччя	Високий рівень благополуччя
Часові перспективи					
Негативне минуле	0,01	3,22↑ 4	2,48 5	2,54 5	2,17 5
Позитивне минуле	0,05	3,44↓ 1	3,61 1	3,75 1	3,91↑ 1
Гедоністичне теперішнє	–	3,30 3	3,24 3	3,25 3	3,22 3
Фаталістичне теперішнє	0,01	3,16↑ 5	2,69 4	2,67 4	2,29↓ 4
Майбутнє	–	3,43 2	3,52 2	3,51 2	3,73 2
Цінності					
Самостійність	0,01	3,68↓ 4	4,46 1	4,27 3	4,70 1
Влада	–	3,04 10	3,75 8	3,52 9	3,63 9
Універсалізм	–	3,64 5	3,97 4	3,93 8	4,16 6
Досягнення	–	4,17 1	4,02 3	4,15 5	4,45 4
Безпека	–	3,88 3	3,93 5	4,32 2	4,20 5
Стимулювання	–	3,44 7	3,81 7	4,02 7	3,85 8
Конформність	0,01	3,41↓ 8	3,38↓ 9	4,05↑ 6	3,90 7
Традиції	–	3,22 9	2,94 10	3,21 10	3,16 10
Гедонізм	–	4,14 2	4,39 2	4,33 1	4,60 3
Доброта	0,01	3,64↓ 5	3,91↓ 6	4,21 4	4,62↑ 2
Базисні переконання					
Приязність світу	–	16,20	17,14	16,82	19,25
Доброта людей	–	15,20	15,10	15,70	15,50
Справедливість	–	14,53	14,79	14,59	15,75
Контрольованість	–	16,07	15,62	15,35	17,33
Випадковість	–	14,0	13,14	14,18	13,75
Цінність «Я»	0,05	15,33↓	17,96	16,59	19,08↑
Самоконтроль	0,05	14,87↓	16,24	16,76	18,50↑
Везіння	0,01	13,13↓	15,66	15,76	17,67↑
Соціальна довіра	–	69,05	66,50	67,57	68,15

Часова перспектива зумовлює фокус уваги людини на минулому, теперішньому чи майбутньому під час прийняття рішень та діяльності. Часові профілі в усіх групах майже однакові (тільки одна варіація). На першому місці перебуває позитивне минуле. На думку Ф. Зімбардо, ця часова перспектива найбільше сприяє переживанню благополуччя [6]. Однак вираженість позитивності статистично значуще вища в групі з високим рівнем благополуччя, тоді як у групі «неблагополучні» статистично значуще оцінюється ступінь негативності власного минулого. Особи такого типу фіксуються на особистому досвіді негативних переживань. Фаталістичне теперішнє пов'язане з безпорадністю і вірою в те, що життям людини керують зовнішні сили, як-от держава. Зазначимо, що і за іншими результатами (знижений самоконтроль) особам із низьким рівнем благополуччя притаманні фаталізм та вивчена безпорадність. Очевидно, що в такому разі немає можливості говорити про причинно-наслідкові зв'язки: життєвий досвід призводить до негативної оцінки того, що відбувається, чи песимістичний стиль змушує виділяти тільки негативні аспекти життя. Однак можемо зробити висновок, що позитивна пам'ять і віра у власні сили підвищує переживання особистісного благополуччя.

Висновки. У процесі нашого дослідження ми дійшли таких висновків. По-перше, існує прогалина у вивченні особистісного благополуччя пси-

хологів, на відміну від педагогів та військових. Практичні психологи рідко стають об'єктом аналізу колег-науковців.

По-друге, в нашому дослідженні не виявлено впливу на особистісне благополуччя таких об'єктивних чинників, як стать, професійний статус та стаж роботи.

По-третє, найбільш суттєвими чинниками переживання особистісного благополуччя стали такі: психологічного благополуччя – відсутність фіксації на травматичному досвіді і спрямованість на майбутнє (знижена часова перспектива негативного минулого та фаталістичного теперішнього), а також довіра до себе (самостійність, цінність власного «Я»); суб'єктивного соціального благополуччя – відсутність негативного досвіду в особистій історії, значущість доброти як індивідуальної цінності, віра в контроль над подіями власного життя та емоціями, а також у можливість задовольнити власні потреби; суб'єктивного (гедоністичного) благополуччя – особиста удачливість та конформність, знову ж таки віра в те, що життям людини управляє вона сама.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в порівнянні чинників особистісного благополуччя в різних групах психологів (залежно від професійного стажу, виду організації, характеру професійної діяльності), а також виявленні тих особливостей психологічної підготовки психологів, що забезпечують переживання особистісного благополуччя.

Список літератури:

1. Батурич Н.А., Башкатов С.А., Гафарова Н.В. Теоретическая модель личностного благополучия. *Вестник Южно-Уральского Государственного Университета. Серия «Психология»*. 2013. Т. 6 № 4. С. 4–14.
2. Волинець Н.В. Психологія особистісного благополуччя персоналу Державної прикордонної служби України : дис. ... докт. псих. наук : 19.00.01 / Інститут психології імені Г.С. Костюка. Київ, 2020. 543 с.
3. Данильченко Т.В. Питальник «Суб'єктивне соціальне благополуччя»: методологічне обґрунтування і процедура розробки. *East European Scientific Journal*. 2015. № 3(4). С. 20–29.
4. Данильченко Т.В. Місце поняття «особистісне благополуччя» в системі категорій позитивної психології. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2020. № 2(5). С. 52–69. DOI: <https://doi.org/10.32755/sjeducation.2020.02.052>
5. Жуковская Л.В., Трошихина Е.Г. Шкала психологического благополучия К. Рифф. *Психологический журнал*. 2011. № 2(32). С. 82–93.
6. Зимбардо Ф., Бойд Дж. Парадокс времени. Новая психология времени, которая улучшит вашу жизнь. Санкт-Петербург : Речь, 2010. 352 с.
7. Карандашев В.Н. Методика Шварца для изучения ценностей личности: концепция и методическое руководство. Санкт-Петербург : Речь, 2004. 72 с.
8. Коваленко А.Б., Вишнягова Ю.А. Психологічне благополуччя військовослужбовців, що отримали поранення в зоні АТО. *Український психологічний журнал*. 2017. № 3(5). С. 124–134.
9. Мельник О.В., Лукомська С.О. Психологічне благополуччя як чинник соціальної адаптації учасників АТО. *Актуальні проблеми психології*. 2018. № 1(14). С. 233–242.
10. Митина О.В., Сырцова А. Опросник по временной перспективе Ф.Зимбардо (ЗТРИ): результаты психометрического анализа русскоязычной версии. *Вестник Московского государственного университета. Серия 14. Психология*. 2008. № 4. С. 67–89.

11. Олексенко С.В. Підтримка психологічного благополуччя педагога в професійній діяльності. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників: стан і перспективи впровадження»*, 18 травня 2018 р. Київ : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2018. С. 74–81.
12. Осин Е.Н., Леонтьев Д.А. Апробация русско-язычных версий двух шкал экспресс-оценки субъективного благополучия. Мат-лы III Всероссийского социологического конгресса. Москва : Институт социологии РАН; Российское общество социологов, (CD), 2008. URL: <https://www.hse.ru/pubs/share/direct/document/78753837> (дата звернення: 23.03.2013).
13. Практикум по психодиагностике и исследованию толерантности личности / Под ред. Г.У. Солдатовой, Л.А. Шайгеровой. Москва : МГУ им. М.В. Ломоносова, 2003. 112 с.
14. Терещук А.Д. Психоемоційний стан і поведінка військовослужбовців, що повернулися із зони АТО. *Актуальні проблеми психології*. 2017. № 11(15). С. 526–534.
15. Харченко А.С. Особливості психологічного благополуччя викладачів закладів вищої освіти. *Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості*: зб. наук. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. онлайн-конф. (27-28 квітня 2021 р., м. Полтава). Полтава, 2021. С. 302–304.
16. Boniwell I., Osin E., Linley A.P., Ivanchenko G. A question of balance: Time perspective and well-being in British and Russian samples. *The Journal of Positive Psychology*. 2010. № 5(1). P. 24–40.
17. Danilchenko T. V. Gender differences of experiencing of subjective social well-being. *European Journal of Education and Applied Psychology*. 2018. № 1(1). P. 1-10.
18. Epstein, S. (1991). Cognitive-experiential self theory: Implications for developmental psychology. In M. R. Gunnar & L. A. Sroufe (Eds.), *Self processes and development* (pp. 79–123). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
19. Ryff C. D., Singer B. Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*. 2008. № 9(1). P. 13–39.

Danylchenko T.V. PSYCHOLOGICAL FACTORS OF PERSONAL WELL-BEING OF PI AND PDC PSYCHOLOGIST

The article deals with the psychological characteristics of the individual that contribute to the experience of personal well-being by psychologists in the penitentiary and pre-trial detention center. Personal well-being is seen as an existential multi-concept that reflects the balance between the subject's search for pleasure (positive emotions) in various spheres of life according to the implicit concept of well-being and the disclosure of personal potential and harmony between inner and outer world, based on positive traits of character.

The study involved psychologists of penitentiaries and remand centers in all regions of Ukraine and psychologists of departments (sectors) working with the staff of these organizations. In total – 107 people, including 43.9% men and 56.1% women. During the cluster analysis of general indicators of subjective, social and psychological well-being, four groups were identified according to the level of experience of personal well-being: “disadvantaged” – 19 people; personal well-being below average – 38 people; above average – 28 people; with a high level of well-being – 20 people.

The following psychological factors of personal well-being are revealed. The experience of eudemonic well-being is facilitated by the lack of fixation on the traumatic experience and focus on the future (reduced time perspective of the negative past and fatalistic present), as well as self-confidence (independence, self-worth). Factors of subjective social well-being include the absence of negative experiences in personal history, the importance of kindness as an individual value, the belief in control over one's own life and emotions, and the ability to meet one's own needs.

For the experience of subjective (hedonistic) well-being, it is important to believe in the help of the world (personal luck) and conformity as restraint of actions and aspirations that can harm others, and again the belief that human life is governed by itself.

Key worlds: *personal well-being, subjective well-being, subjective social well-being, psychological well-being, psychologists of penitentiaries and remand centers.*